

นอกจากนี้ ทีมวิจัยยังให้ความสำคัญกับการร่วมประชุมที่ทางสกว.ฯเชิญประชุมเพื่อชี้แจงระเบียบ
กฎต่างๆ แนวปฏิบัติ หรือการประชุมพบปะกับทีมวิจัยกลุ่มอื่น ๆ ในท้องที่จังหวัดยะลา ปัตตานี สตูลและ
การประชุมของประชาคมมหาวิทยาลัย

ตัวอย่างการประชุมดังกล่าว

เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2544 ตัวแทนทีมวิจัยศูนย์ฯเด็กกำพร้ามะนังดาฮอ ประกอบด้วย หัวหน้า
โครงการ, ผู้ประสานงานกลุ่มฯ, ตัวแทนศิษย์เก่าร่วมประชุมที่หน่วยประสานงานสกว.ภาคใต้ตอนล่าง มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ผลจากการประชุม ทางทีมวิจัยมะนังดาฮอ ได้รับความรู้ ความเข้าใจ หลาย ๆ เรื่อง จากทีมวิจัยกลุ่ม
ก่อน ๆ เช่น ของหลักสูตรท้องถิ่น อาจารย์ฟาฎิมะฮ. , กลุ่มพรุสถานควาของอาจารย์จวนนุกูล มหาวิทยาลัยสงขล
านครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งบรรยาย "ควาฮาย ความหาควา...." กลุ่มป่ากาลอ และกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งไม่สามารถ
บอกกล่าวได้เพราะจดไม่หมด ทีมมะนังดาฮอ ขอขอบคุณทุกท่าน

บทที่ 4

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย

1.1 เนื้อหาในการเสริมความรู้และประสบการณ์

เนื้อหาในการเสริมความรู้ประสบการณ์ ได้แก่ ความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันของคณะทำงานหลาย ๆ คนจะเกิดความรู้สึกใหม่ ๆ ความเข้าใจใหม่ ๆ จากการร่วมจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมสร้างกระชังเลี้ยงปลา ทางทีมงานจะไม่มีความรู้ในเรื่องกระชังแม้แต่ข้อ จึงได้จัดส่งตัวแทนไปดูกระชังจริง จากชาวประมงที่หาดนราทัศน์ อำเภอเมืองนราธิวาส เป็นเหตุให้ได้ความรู้เสริมว่าการจะจัดกิจกรรมเลี้ยงปลาจะต้องมีสิ่งดังต่อไปนี้ประกอบด้วย คือ

- 1) ความกล้าหาญ คือ มีความกล้าที่จะต้อง เดินบนกระชังเพราะกระชังลอยน้ำ ไม่มีเสาปักเหมือนบ้านหรือกระท่อม หรือแม้แต่เสาไถ่ กระชังอยู่ในคงที่ เวลาเดินก็วูบไปวูบมา ผู้ร่วมงานต้องใจกล้า
- 2) ใจเมตตาสงสาร คือ การเลี้ยงปลาในกระชัง เปรียบเสมือนการขังปลา มันคงจะไปไหนตามใจมันไม่ได้ ดังนั้น ผู้รับผิดชอบงานนี้จะต้องเป็นคน มีใจเมตตา กรุณา เอาใจปลามาใส่ใจผู้เลี้ยง เช่น ต้องให้อาหารเป็นเวลา หรืออาจจะก่อนเวลาตักนิด เพราะเกรงว่า มันจะหิวซึ่งไม่สามารถ หาอาหารตามธรรมชาติเองได้ ทำให้ได้ความรู้ใหม่เพิ่มขึ้นอีก คือต้องหาอาหารชนิดให้กำบังแดดไปด้วย เช่น ใบไม้ต่างๆ ได้แก่ ใบมันตำปะหลัง ใบนุ่น ใบบอน เป็นต้น

3) ดินเคี้ยว เสริมความรู้ด้านดิน จากสภาพความเป็นจริงของพื้นที่จัดกิจกรรมปลูกผักของศูนย์ฯมะนังดาฮอ ซึ่งมีองค์ประกอบปัจจัยจำกัด 4 ประการ คือ

1. หน้าฝน ฝนตกหนัก น้ำท่วมทุกปี
2. หน้าแล้ง แสงจัด ไม่มีน้ำใช้
3. ดินเหนียว แห้งกรัง (คาเนาะกอ)
4. ดินร้าง ไม่ได้ทำการเพาะปลูกเป็นเวลา 10 กว่าปี

ทั้ง 4 องค์ประกอบนี้ ทางทีมวิจัยมีความรู้สึกและเข้าใจว่าดินคงจะเคี้ยวเป็นแน่ ทำให้การเพาะปลูกได้ผลน้อย จึงปรึกษากับฝ่ายวิชาการ ฝ่ายทีมปริกมา ชาวบ้านซึ่งมีอาชีพเพาะปลูกผักขาย เห็นสมควรว่าควรปลูกพืชคลุมดิน ชนิดมิโนโตรเจนสูง ซึ่งจากการสรุปให้ทดลองปลูกแล้วคำ บำรุงดิน ทางทีมได้ดำเนินการตามนี้แล้ว ผลพลอยได้ คือ ได้นำถั่วอ่อนมาเป็นผักให้เด็กและเยาวชนในศูนย์ บริโภคแทนผักอื่น ได้บางส่วนพอสมควร

1.2 เนื้อหาจากการศึกษา

1.2.1 การฝึกอบรมกิจกรรมปลูกผัก ให้ความรู้ด้านการเกษตรในหัวข้อการปลูกพืชผักและการเพาะเลี้ยงปลากินพืช โดยจัดอบรมให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ ประชาชนผู้สนใจ ครู/อุสตาซ ในโรงเรียน ในความอนุเคราะห์ของวิทยาลัยเกษตรกรรมจังหวัดนราธิวาสและฝ่ายวิชาการของทีมวิจัย

บทสรุปจากการประชุม

- 1) การปลูกผักควรส่งเสริมการใช้ปุ๋ยจากธรรมชาติ ได้แก่ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด
- 2) การปราบวัชพืช ได้แก่ การฉีดพ่น ยาสารเคมี
- 3) การกำจัดศัตรูพืช ควรใช้สมุนไพร

1.2.2 การศึกษาคูงาน ทีมวิจัยจะส่งตัวแทนไปศึกษาคูงาน เช่น ดูการเลี้ยงปลาในกระชัง สภาพทั่วไปของการเลี้ยงปลาในกระชัง ศึกษาขนาดของกระชังแต่ละช่องและขนาดรวม ศึกษาชนิดของพันธุ์ปลาที่ลงเลี้ยง ศึกษาอาหารปลาชนิดต่าง ๆ ขนาดต่าง ๆ ศึกษาความทนทานต่อโรคภัย ศึกษาวิธีสร้างกระชัง ศึกษาส่วนประกอบในการสร้างกระชัง ศึกษาความเป็นไปของการเลี้ยงปลา ศึกษาระยะเวลาของการเลี้ยง เมื่อได้ความรู้จึงจัดประชุมเพื่อวางแผนการสร้างกระชัง การมอบหมายงานหน้าที่ความรับผิดชอบ การลงมือปฏิบัติ และการสังเกตความเปลี่ยนแปลง

1.2.3 การปฏิบัติจริง ทางทีมวิจัยฯ ประชาสัมพันธ์รับอาสาสมัคร การฝึกปฏิบัติจริงภาคสนาม ในการทำกิจกรรมเพาะปลูกและการเลี้ยงปลาในกระชังดังกล่าว โดยทางทีมงานจะดำเนินการตามความรู้ความเข้าใจจากการประชุม การศึกษาคูงาน การสอบถามภูมิปัญญาท้องถิ่น การสังเกตแต่ละกิจกรรมให้ตรงกับวัตถุประสงค์ ของโครงการที่วางไว้

สำหรับกิจกรรมการเพาะปลูกเป็นไปตามความคาดหวังของโครงการเพียง 20% ส่วนการเลี้ยงปลาในกระชังเป็นไปตามความคาดหวัง 80% ทั้ง 2 กิจกรรมนี้สามารถสรุปสาระสำคัญดังนี้

กิจกรรมปลูกผัก เป็นไปตามความคาดหวัง 80% ผู้ปลูกจะต้องปฏิบัติดังนี้

1) ต้องปรับปรุงดินโดยการปลูกพืชตระกูลถั่ว แล้วไถกลบทิ้งไว้ประมาณ 1 อาทิตย์ จากนั้นจึงทำการเตรียมดินเพื่อจะปลูกด้วยการยกร่อง หรือขุดหลุมก็แล้วแต่การลักษณะของพันธุ์พืช หลังจากนั้นจึงใส่ปุ๋ยจากธรรมชาติ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก แต่จากการประชุมทั้งสองครั้งมีการเสนอให้ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และใช้สาร EM เป็นตัวช่วย

2) ต้องมีการพักดินระหว่างช่วงน้ำท่วมหนักและช่วงแห้งแล้งจัด คือระหว่างเดือนตุลาคม-มกราคม และช่วงเมษายน - เดือนพฤษภาคมของทุกปีหรืออาจเปลี่ยนแปลงบ้างในแต่ละ 2 ปี

3) การรู้จักคัดเลือกพันธุ์ ให้เหมาะกับดิน เช่น อ้อย มันสำปะหลัง ถั่วลิสง ถั่วประด ดันหอม ผักบุ้ง ผักกาด เป็นต้น

4) ต้องดูแลเรื่องศัตรูพืชให้มากถ้าจะให้ได้ผลดี ต้องปลูกในมุ้ง ถ้ามุ้งมีราคาแพงต้องใช้วิธีธรรมชาติปราบศัตรูพืช โดยการปล่อยแมงมุมเข้าแปลงให้มากเพื่อดักศัตรูพืช

กิจกรรมเลี้ยงปลาในกระชัง จากการปฏิบัติจริงในกระชังควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

1) ต้องเลี้ยงในน้ำใส ไหลเวียนเป็นประจำ ถ้าสามารถเลี้ยงในแม่น้ำถ้าทองจะดีมาก แต่ต้องระวังเวลาน้ำท่วมจะมีการไหลพัดพาท่อนไม้ใหญ่ ๆ ขนกระชังเสียหาย

2) กระชังต้องสร้างให้แข็งแรง และยึดเกาะกันให้แน่นเพื่อป้องกันการ โทกไปมาเวลาเดินให้อาหารปลา และมีสะพานเชื่อมจากตลิ่งสู่กระชัง

3) การให้อาหาร ขณะลูกปลากำลังให้อาหารลูกอีกคนเมื่อถึงวันละ 3-6 ครั้ง ทั้งนี้เพื่อให้ลูกปลาแข็งแรงเร็วแต่ไม่ควรให้ปริมาณมาก แต่ควรให้แต่ปริมาณน้อย และต้องสังเกตว่าลูกปลากินหมดหรือไม่ และขยายอาหารตามอายุปลาไปเรื่อย ๆ ทั้งนี้จะต้องเสริมด้วยใบไม้ต่างๆ เช่น ใบมันสำปะหลัง ใบบอน ใบบุ่น ใบมะละกอ เป็นต้น

4) ต้องทำที่มีการกำบังแดดด้วยใบไม้ เช่น ใบมะพร้าว หรือ ดาซังต่าง ๆ เพื่อให้ปลาสามารถหลบแดดเวลากลางวัน แต่ควรให้มีแสงแดดจากดวงอาทิตย์ส่องถึงด้วย

5) ต้องระมัดระวังอย่าให้กระชังขาด เพราะปลาจะว่ายออกหมด

สรุปผลภาพรวมของการดำเนินโครงการวิจัยพบข้อสรุปว่า

๑. การทำโครงการวิจัย ยังไม่ได้สามารถตอบคำถามการพึ่งพาตนเองด้านอาหารที่ยั่งยืน ณ ปัจจุบัน เป็นได้เพียงการเสริมเท่านั้น แต่คิดว่าเป็นการเสริมที่มีคุณค่า เพราะถึงแม้ว่าจะไม่ได้สามารถพึ่งตนเองด้านอาหารได้อย่างสมบูรณ์ แต่เห็นรูปธรรมว่า เด็กมีผักได้กินบางส่วน (ยกเว้นช่วงหน้าแล้งและช่วงน้ำท่วม) ได้กินผักที่มีคุณค่าต่อร่างกาย เด็กได้มีส่วนร่วมในการปลูก ได้มีส่วนร่วมในการเก็บเกี่ยว พวกเขาได้เรียนรู้การช่วยตนเองในการปลูกผัก รู้จักการแบ่งปันกัน เช่น ถ้าแปลงของใครผักยังโตไม่เต็มที่ก็จะมีการแบ่งปันให้กัน พวกเขาสนุกสนานในการทำ และมีความสุขเมื่อได้กิน

๒. ประเด็นเรื่องปัญหาดินฟ้าอากาศที่ประสบปัญหานั้น ทางทีมวิจัยไม่มีทางเลือกอื่นในการแก้ไขปัญหานั้น เพราะมองว่าไม่สามารถแก้ไขธรรมชาติได้ เป็นได้แค่เพียงเลี่ยงปัญหา คือ จะไม่ปลูกผักในช่วงฤดูแล้งและช่วงฤดูฝน

๓. การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ส่วนใหญ่ทางทีมวิจัยโดยเฉพาะคุณมาสก็๊ยะ จะเป็นคนไปประสานขอความร่วมมือ โดยที่ผ่านมา เคยประสานงานกับอบต. , สำนักงานเกษตรตำบล และ สำนักงานเกษตรจังหวัดเพื่อขอสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ และ คำแนะนำในการปรับปรุงดินให้มีคุณภาพ แต่ที่ผ่านมาก็ยังไม่ได้ตามที่ต้องการ เนื่องจากทางหน่วยงานไม่สามารถสนับสนุนตามที่ทางศูนย์ขอได้ ส่วนผู้ที่ช่วยเหลือทีมวิจัยได้เป็นอย่างดีคือ ทีมผู้ปกครอง (ซึ่งเป็นทั้งผู้นำชุมชนและกลุ่มแม่บ้าน) ที่ให้คำแนะนำในการปลูกและสนับสนุนเมล็ดพันธุ์

2. ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

โครงการจัดหาอาหารแก่เด็กและเยาวชนในศูนย์เด็กกำพร้าผู้ด้อยโอกาสมะนังคางอ เมื่อได้ดำเนินกิจกรรมทั้งสองกิจกรรมคือ กิจกรรมปลูกผักและเลี้ยงปลาในกระชัง มีปัญหาพอสรุปได้ดังนี้

2.1 การไม่มีความรู้ ความเข้าใจในระบบการศึกษาวิจัยของทีมวิจัย ผู้ร่วมโครงการวิจัยทุกคน ตั้งแต่หัวหน้าโครงการ , นักวิจัย , คณะทำงาน , ทีมที่ปรึกษาโครงการ ต่างไม่มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการวิจัย และไม่เคยทราบกฎเกณฑ์ข้อบังคับเงื่อนไขต่าง ๆ ที่นักวิจัยควรทราบและต้องปฏิบัติ ทีมที่ปรึกษาโครงการก็ไม่มีประสบการณ์หรือความรู้ด้านการวิจัยเลย ซึ่งทางหัวหน้าโครงการเลือกให้เป็นทีมที่ปรึกษาก็เพราะเหตุผลเป็นกลุ่มคนที่มีความรู้ ประสบการณ์ด้านการเพาะปลูกหรือการเลี้ยงสัตว์ไม่ใช่ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยหรือด้านการจัดทำเอกสาร ทำให้เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการวิจัยด้านการเขียน การวิเคราะห์ย่อมเกิดความไม่รู้

ไม่เข้าใจอีกประการหนึ่งจังหวัดนครราชสีมายังไม่มีสถานการศึกษาใดให้บริการทางวิชาการ เช่นจังหวัดใกล้เคียง
จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา หรือถ้ามีทางที่มิวิจัยยังไม่ทราบจึงไม่อาจจะปรึกษาหรือสอบถามได้ติดกับ
มิวิจัยกลุ่มอื่นจะมี มอ. มีสถานบริการทางวิชาการ มีสถาบันราชภัฏ เป็นต้น

ที่เหมาะสมที่ควรแล้วที่ที่ปรึกษาว่าจะมีอาจารย์จากสถาบันต่าง ๆ เป็นคณะที่ปรึกษาโครงการ แต่ที่มิวิจัย
จะนำคณาจารย์ที่มีที่ปรึกษาเป็นประชาชนในชุมชนล้วน ๆ

2.2 ปัญหาสืบเนื่องจากข้อ 1. ทางที่มิวิจัยดำเนินการไปแล้วตามความเข้าใจของทีมคนและตาม
เอกสารซึ่งมีไม่มาก ต่อมาจึงจะได้รับหนังสือ เอกสารต่าง ๆ พร้อมทั้งกฎเกณฑ์ ข้อปฏิบัติเงื่อนไขความมาเป็น
ระยะๆ จนนักวิจัยตั้งตัวไม่ทัน ต้องมวนนะศึกษาอย่างหนักและพยายามเข้าประชุมกับหน่วยประสานงาน สกว.
ภาคใต้ตอนล่างเป็นประจำ ขาดประชุมเพียงครั้งเดียวคือที่จังหวัดสตูล เพราะระยะทางไกลและได้รับหนังสือ
กระชั้นชิด เดือดร้อนตัวไม่ทัน ส่วนการประชุมที่จังหวัดภูเก็ตจะไม่ขาดประชุมเลย

2.3 การไม่สามารถดำเนินการภายในเวลาที่กำหนดได้ เนื่องจากสภาพดินฟ้าอากาศ แปรปรวนปลูกผัก
อยู่ในที่ ๆ ซึ่งน้ำท่วมถึงทุกปี ระยะเวลาหลังจากได้รับสัญญาจาก สกว.ภาค คือวันที่ 1 ตุลาคม 2543 ซึ่งเป็นช่วงที่
ฝนตกน้ำเริ่มท่วม ทางที่มิวิจัยไม่ได้จัดกิจกรรมปลูกผัก เมื่อน้ำลดจึงได้ดำเนินการต่อ ซึ่งทางทีมงานได้ทำ
การปลูกแตงโม แต่เกิดฝนทิ้งช่วงเป็นเวลาหลาย ๆ เดือน บ่อน้ำแห้งไม่มีน้ำจะสูบเข้าแปลงผัก การปลูกผักจึงไม่
ได้ผล

2.4 ในด้านงบประมาณ ก็ต้องยอมรับว่าเป็นโครงการแรกของจังหวัดนครราชสีมา ย่อมมีความเหมาะสมน้อย
เป็นเรื่องปกติซึ่งทางที่มิวิจัยก็ได้ถือเป็นประเด็นใหญ่และขัดขวางการดำเนินการ ถ้าจะดำเนินการคล้ายๆ
กันนี้ควรมีการปรับเปลี่ยนอย่างไรให้เหมาะสมที่สุดสำหรับประเด็นนี้ สมควรให้มีการปรับเปลี่ยนในประเด็นต่อ
ไปนี้

ขอบเขตของการศึกษาวิจัยโครงการใด ให้ที่มิวิจัยกำหนดขอบเขตของการจัดกิจกรรมให้ชัดเจนแล้วส่งให้
สกว.ภาค ตรวจสอบ เมื่อสามารถรับได้จึงจะตกลงสัญญา, ไม่ใช่สัญญาเรียบร้อยแล้วจึงจะกำหนดให้ศึกษา
วิจัยตามขอบเขตที่ทาง สกว.ภาคกำหนด

ข้อกำหนดของความหมายในการศึกษาวิจัย ให้ทางที่มิวิจัยกำหนดความหมายตามความเป็นจริงในการจัด
กิจกรรมก่อนแล้วส่งให้ทาง สกว.ภาคตรวจสอบ เมื่อทาง สกว.ภาคพิจารณาอนุมัติ จึงจะตกลงตกลงกับที่มิวิจัย เช่น
คำว่า ศิษย์เก่า หมายถึง ศิษย์เก่าที่ออกไปอยู่ในหมู่บ้านหรือที่ทำงานที่ต่าง ๆ ในโรงเรียนให้ทำความเข้าใจในความ
หมายที่จะศึกษาวิจัย ไม่ใช่ความรู้ทั่ว ๆ ไปที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ขอบเขตของงบประมาณควรกำหนดให้ทาง 3
ฝ่ายคือ ทางฝ่าย สกว.ภาคและหน่วยงานภาคและที่มิวิจัยของร่วมพิจารณาและเห็นสอดคล้องกันจึงจะทำสัญญา

3 สิ่งที่ได้เรียนรู้

3.1 สรุปบทเรียนหลังจากจัดกิจกรรมการปลูกผักและการเลี้ยงปลาในกระชัง

3.1.1 เกิดความตระหนักในการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ จากการประชุมปรึกษาหารือผู้ดำเนินการ
วิจัย ทำให้ทุกคนได้มีความเข้าใจและทราบซึ่งเมื่อได้ทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาสกว่า เช่น เกิดอาศ

สมัครปฏิบัติงานภาคสนาม ซึ่งไม่มีค่าตอบแทนแต่อย่างใด, เกิดผู้เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นได้แก่ ครู อาจารย์ในโรงเรียน สมาชิกในศูนย์ฯ

3.1.2 เกิดความอคตหมในการทำงาน โครงการจัดหาอาหารมะม่วงดาบย จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน เช่น การปลูกผัก แต่ทีมวิจัยจำนวนไม่น้อยที่ไม่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการปลูกผัก เป็นเพราะเหตุใดไม่อาจกล่าวได้ในที่นี้ แต่เมื่อได้จัดกิจกรรมประสบปัญหาในการเพาะปลูกมากมาย ผู้ร่วมกิจกรรมช่วยเหลือปัญหานสามารถคลี่คลายลงได้ทำให้เกิดองค์ความรู้ว่า แม้แต่การปลูกผักต้องมีปัจจัยร่วมหลาย ๆ ปัจจัยร่วมเกี่ยวพันกัน จึงจะประสบความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ประสบการณ์ สภาพดิน ฟ้า อากาศ อุตุกาล ตลอดจนความอคตหม ความตั้งใจ ความจริงใจ (อิตาส) เป็นองค์ประกอบด้วย ดูจาก post polio ของผู้ร่วมโครงการในภาคผนวก

3.1.3 เกิดความรู้ความเข้าใจที่จะเลื่องปัญหาจากธรรมชาติ จากกิจกรรมปลูกผักของโครงการจัดหาอาหารมะม่วงดาบย ซึ่งเป็นพื้นที่ที่น้ำท่วมทุกปี ฝนตกหนัก ส่วนหน้าแล้งก็จะแห้งแล้งจัด จนจะหาน้ำใช้ก็ลำบาก ประกอบกับพื้นที่ๆเพาะปลูกเป็นดินร้าง แห้งแข็ง (ตมเนาะกอ) การเพาะปลูกย่อมไม่ได้ผล การจะเอาชนะธรรมชาตินั้นทีมวิจัยไม่อาจจะทำได้ ดังนั้น จากการจัดกิจกรรม ทำให้ผู้ร่วมโครงการได้ความรู้ว่าการเอาชนะธรรมชาติย่อมยาก แต่เราต้องรู้จักที่จะหาหนทางหลีกเลี่ยงปัญหาจากธรรมชาติจะดีกว่า เช่น โครงการมะม่วงดาบย น้ำท่วมแปลง ทางทีมวิจัยก็เลี่ยงโดยการไม่ปลูกช่วงน้ำท่วม และในขณะที่ช่วงฤดูแล้งน้ำแห้งก็ไม่ต้องปลูก รอให้ฝนมาค่อยปลูก

3.1.4 เกิดการเรียนรู้ในการคัดเลือกพันธุ์ให้เหมาะกับสภาพพื้นที่จากปัญหาน้ำขังคั้น ทำให้เกิดความเข้าใจ ที่จะเลือกพันธุ์ให้เหมาะสมกับพื้นที่และได้ทดลองเพาะปลูกแล้วปรากฏว่าได้ผลนั่นคือ นำอ้อยมาปลูกในสภาพพื้นที่ที่คล้ายกัน คือ น้ำท่วมถึงและเป็นดินเหนียวจึงสามารถปลูกอ้อยได้เป็นผลสำเร็จ

3.1.5 ทำให้ผู้ร่วมโครงการมีความเฉลียวฉลาดและรอบคอบ การจัดกิจกรรมย่อมก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรค ทุกคนย่อมร่วมมือกันแก้ไขปัญหานให้ถูกลงด้วยดี ดังนั้นจึงก่อให้เกิดปัญหา, ประสบการณ์มีความรับผิดชอบ และมีความรอบคอบมากขึ้น เช่น การมีความอดทนหะ มีความพยายามจะปลูกผักให้ได้ผลเข้าใจว่าต้องการน้ำอย่างเพียงพอ ผู้รับผิดชอบจึงต้องรดน้ำเช้าเย็น ดูแลอย่างใกล้ชิด, การให้ปุ๋ย การพรวนดิน การกำจัดวัชพืช การกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น

3.2 เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ หรือการปรับใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมมีดังนี้

3.2.1 การจดบันทึก ทางคณะทำงานจะแบ่งหน้าที่รับผิดชอบการหาข้อมูลความรู้จากแหล่งที่ทางทีมงานวิจัยมีมติเห็นชอบ . ที่จะทำหน้าที่จัดหาข้อมูลและจดบันทึกเบื้องต้นในสมุด เช่น ทางทีมงานศูนย์ฯ มะม่วงดาบยลงมติว่า การปลูกผักก่อนอื่นต้องขอเชิญเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลมาตรวจสอบดูดินว่าเป็นอย่างไร ทีมงานก็จะดำเนินการเริ่มจากติดต่อบริษัทไปยังสำนักเกษตรอำเภอ สำหรับกิจกรรมนี้ทางทีมวิจัยไปติดต่อบริษัทหลายครั้งเช่นกันแต่ก็ไม่ได้มีการดูแลตามที่ได้ตกลงกัน จึงดำเนินการปลูกตามข้อมูลที่ได้มาจากการปรึกษาทีมที่ปรึกษาโครงการและจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

ทางทีมวิจัยได้นำปัญหาไม่ได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่เกษตร มาปรึกษาหน่วยงานประสานงาน ศกว.ภาคใต้ตอนล่าง หากจะมีการติดต่อกับทางราชการให้ทางหน่วยงานประสานงานออกหนังสือให้

3.2.2 การสัมภาษณ์ จะใช้ควบคู่กับการจดบันทึก ดังเช่นการเตรียมข้อมูลส่วนที่ 1 ในหัวข้อ ประวัติศาสตร์ชุมชน เป็นต้น

3.2.3 การประชุม นำวิธีการประชุมมาจัดกิจกรรม โดยจะถือนมติข้อตกลงจากที่ประชุมมาดำเนินการจัดกิจกรรม นำผลจากการประชุมมาแก้ไขปัญหามาปฏิบัติตามแต่กรณี

3.2.4 วิธีการสังเกต ใช้ในกรณีติดตามประเมินกิจกรรม เช่น การปลูกผัก ทางทีมงานจะสังเกตระยะเวลา การไถที่ซึ่งตามหลักวิชาการบอกว่า ควรตากดินประมาณ 7 วัน ทางทีมงานจะสามารถเห็นความเปลี่ยนแปลงของดิน ก่อนตากดินและหลังตากดิน เช่น ดินจะเปลี่ยนสี ดินวัชพืชและหญ้าก็จะกลายเป็นสีเหลือง การขุดหลุมเตรียมดิน ก็จะมีความรู้ดีกว่า ร่วนซุย เป็นต้น

4 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อค้นพบ จากการดำเนินกิจกรรมการปลูกและการเลี้ยงปลาในกระชัง เป็นไปตามความคาดหวัง เพราะมีปัจจัยหลักที่กำหนด คือ

1) ความตั้งใจจัดทำกิจกรรมอย่างแน่วแน่ของทีมงานและผู้ร่วมโครงการทุกคน โดยตั้งจุดมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม โดยเฉพาะเด็กกำพร้า ผู้ด้อยโอกาส หญิงหม้ายและชายชรา ให้สามารถแก้ปัญหาสุขภาพ ได้จึงมุ่งมั่นมากขึ้นโดยหวังเพื่อผลตอบแทนจากพระผู้เป็นเจ้าในภายภาคหน้า

2) ความบริสุทธิ์ใจ (อีกลาส) ของคณะทำงาน เพราะคณะทำงานทุกคนตระหนักว่าทุกกิจกรรมงานที่เรากระทำอยู่ที่ความตั้งใจอันบริสุทธิ์ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีในการจัดทำกิจกรรม

3) ความเอื้อเฟื้อเห็นอกเห็นใจกันในระหว่างการจัดกิจกรรม ผู้ร่วมโครงการจะมีความรักเห็นอกเห็นใจ มีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างจริงใจ ไม่มีการเกี่ยงงานกัน ใครที่มีความสามารถด้านใดก็จะรับผิดชอบด้านที่ตนถนัด เมื่อตนเองเสร็จสิ้นภาระกิจจะช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานทั้งหมดสำเร็จดูด้วยดี

4) ความเอาใจใส่ช่วยชี้แนะให้กำลังใจของทีมงานประสานงาน ศกว. ภาคใต้ตอนล่างนั้นเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่ง ทำให้ทีมงานวิจัยมีกำลังใจ ทำงานแม้จะมีข้อกำหนดกฎระเบียบ ตามมาภายหลังก็ตาม

5) กิจกรรมการปลูกผักและกิจกรรมเลี้ยงปลาในกระชัง เป็นกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม เรียบง่าย เป็นกิจกรรมพื้นบ้าน ชุมชนสามารถเข้าใจได้ง่าย สะดวก ในการร่วมโครงการเป็นอีกหนทางหนึ่งที่ก่อให้เกิดบรรเทาความคาดหวังความวิตกกังวลได้

6) ความทน (และทาน) ของคณะทำงานและผู้ร่วมโครงการในการจัดกิจกรรม ความเป็นนักสู้ของทีมงานวิจัย เช่น ต้องทนต่อสภาพดินฟ้าอากาศที่ไม่อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม ทนต่อสภาพความเป็นอยู่ของทีมงานเอง เพราะความเป็นจริงทีมงานวิจัยต้องทำหน้าที่เกี่ยวกับการเรียน การสอน , การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาควบคู่กับวิชาสามัญ , การบริหารวิชาการของโรงเรียนที่เพิ่งเปิดดำเนินการ ประกอบกับการไม่มีค่าสวัสดิการของโรงเรียนแก่ครูอินเนื่องมาจากการไม่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาลเพราะเป็นโรงเรียนที่ก่อตั้งหลังพุทธศักราช 2517 ทีมวิจัยซึ่งทำหน้าที่สองอย่างในเวลาเดียวกันจะจัดสรรเวลาให้เกิดประโยชน์มากที่สุดกล่าวคือ เขาทั้งหลายจะไม่มีวันหยุดจะหยุดก็เพียงช่วงก่อนละหมาดวันศุกร์และละหมาดวันศุกร์ 2 ชั่วโมงและจะเพิ่มเวลาทำงานในตอนกลางคืนหลังละหมาดอิซา เป็นต้น

บางครั้งต้องอดทนต่อการเร่งรัดของผู้ติดตามโครงการในเรื่องการจัดทำเอกสาร ซึ่งมีขึ้นภายหลังเรื่อย ๆ มาซึ่งทางคณะทำงานก็ไม่ได้มีนัยนอบใจ พยายามและตั้งใจจนสุดความสามารถโดยไม่ได้ถือโทษโกรธเคืองแต่ประการใด เพราะตระหนักอยู่เสมอว่านี่คืออمانةที่มอบมาทุกคนที่มีต่อพระผู้เป็นเจ้า ต่อผู้ที่ค่อยโอกาสกว่าจะมีแค่รู้ถึงขอบเขตที่ทำได้ให้การช่วยเหลือเป็นอย่างดีตลอดมา ส่วนผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้ความสนใจในกิจกรรมทั้งสองกิจกรรมมากอย่างเห็นได้ชัดคือ จากการให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุม การให้การช่วยเหลือโครงการเป็นผลอันเนื่องมาจากผู้ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมไม่ได้เป็นของผู้ใดผู้หนึ่ง แต่เป็นของผู้ที่ค่อยโอกาส เด็กกำพร้า ตลอดจนผู้ที่สมควรให้การช่วยเหลือเป็นอย่างยิ่ง เป็นผู้สูงอายุ หญิงหม้าย เป็นผู้ที่สังคมต้องการให้การช่วยเหลือตามหลักแห่งอิสลามอยู่แล้ว

7) ในการจัดกิจกรรมปลูกผักและกิจกรรมเลี้ยงปลา ในด้านสถานที่มีความเหมาะสมแล้วเพราะไม่อาจเลือกสถานที่ใดเหมาะไปมากกว่านี้แล้ว ส่วนช่วงเวลาจะต้องขยายช่วงเวลามากขึ้นเพราะต้องเผื่อเวลาคืนฟ้าอากาศเปลี่ยนแปลง

4.2 ข้อเสนอแนะ

1) ก่อนจะลงมือจัดกิจกรรมต้องศึกษา เรียนรู้ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้เสียก่อน ไม่ว่าจะระเบียบเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ทาง สกว. กำหนดและวิธีการจัดทำเอกสารรายงาน ทางทีมวิจัยต้องศึกษาให้เข้าใจตรงกันก่อนทั้งทาง สกว. และทีมงานวิจัย

2) ทางทีมวิจัยจะต้องมีนักวิจัยอย่างน้อย 1 คน ที่มีความรู้ความเข้าใจทางด้านการเงินและบัญชีเพราะหลักฐานเกี่ยวกับการเงินมีเงื่อนไขพอสมควร ถ้าไม่มีความรู้ด้านนี้เวลาประชุมขึ้นหรือเวลาปฏิบัติตามที่เจ้าหน้าที่แนะนำจะไม่เข้าใจเพราะขาดความรู้พื้นฐาน

ส่วนกิจกรรมการเลี้ยงปลาและปลูกผักนั้น ถ้าจะให้ได้ผลจะต้องมีการปรับวิธีการดำเนินงาน โดยจะให้มีคนรับผิดชอบเต็มเวลาในการดูแลการปลูกผักและเลี้ยงปลา ประมาณ 5 คน (ตั้งแต่ปลูก-เลี้ยงจนถึงตัดต่อตลาด) และจะหักเปอร์เซ็นต์ส่วนหนึ่งเป็นค่าจัดการ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจและสนับสนุนเป็นค่าครองชีพ " ซึ่งทีมวิจัยคิดเห็นวิธีการนี้จะทำให้เกิดผลทางปฏิบัติที่เป็นเป็นจริงและนำไปสู่การพึ่งตนเองของศูนย์ในอนาคตได้

3) ต้องศึกษากิจกรรมที่จะดำเนินการว่าควรจะมีผลกระทบจากธรรมชาติมากน้อยเพียงใด เราสามารถหลีกเลี่ยงภาวะจากธรรมชาติได้อย่างไร เพราะจะส่งผลกระทบต่อระยะเวลาที่ได้ทำสัญญา

4) การศึกษาวิจัย คือ งานพัฒนาสังคมหรืองานสังคมสงเคราะห์ ต้องตระหนักว่าคนมีความหลากหลาย มีหลายแบบของความคิดความเข้าใจ ทีมวิจัยต้องมีใจหนักแน่น มีความอดทน ต้องมีใจเคารพคนด้วยกัน

ภาค นวก

- ประวัตินักวิจัย
- แผนที่ศูนย์เด็กกำพร้ามะนังดาฮอ / โรงเรียนอิสลามบูรณะไค้ะนอ
- รูปภาพวิถีชีวิตของนักเรียน ครู โรงเรียนอิสลามบูรณะไค้ะนอ
- เพิ่มสะสมผลงานการปลูกผัก
- วุฒิปัตร์ผ่านการฝึกอบรม วิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น

A black and white portrait of a man with a beard and glasses, wearing a dark hooded garment and a patterned scarf. He is looking directly at the camera.

นางมาลี กะขี้ขี้บุตรเถาะ

โรงเรียนอิตลามบูรณะไค้ะนอ ตำบลมะนังคาสอ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

25 ธันวาคม 2502 ปัจจุบันอายุ 44 ปี

ปริญญานิพนธ์ จากสถาบันราชภัฏยะลา

ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อาชีพรอง ทำสวน / ผู้ช่วยทำโรติจของศูนย์เด็กฯ

ทำงานด้วยอิคณัษ ศอปรเพื่ออัสสละ

264

- 1000

•

- 200

นายมัชฌิมา พระยาศรีสุริยราช

โรงเรียนอิสลามบูรณะโต๊ะนอ ตำบลมะนังคยาบ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

2596 **ปัจจุบันอายุ** 50 ปี

ปริญญานิพนธ์ จากมหาวิทยาลัยอิสลามมาดิสันะฮ

ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อาชีพรอง การเกษตร

จนแนะแนวทางดี เป็นการกระทำความดีด้วย

1

1. ผู้นำเยาวชนคิดค้น 5 จังหวัดชายแดนใต้ ปี 2516
2. ผู้ก่อตั้งโรงเรียนสอนศาสนาแห่งแรกในตำบลมะนังตาฮอ ปี 2525
3. ผู้นำชมรมโรงเรียนคาทอลิกในจังหวัดนราธิวาส 2535-2538
4. ประธานศูนย์เด็กฯ โครงการพัฒนาศูนย์ฯ ภายใต้การสนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม ปี 2542-2545
5. กรรมการชมรมหมอบชาวบ้านนราธิวาส (สปรศ. แห่งชาติ)

100

2022

ต้องการผลการวิจัยมาพัฒนาชุมชนให้ยั่งยืนต่อไปในระยะยาว

และผู้ด้อยโอกาส มะนังตายอ จังหวัดนราธิวาส

นายอานวโจ๊ะ มะบิสะอ

โรงเรียนอิสลามบูรณะไค้ะนอ ตำบลมะนังคาสอ อำเภอมือ่ง จังหวัดนราธิวาส

6 กุมภาพันธ์ 2566

ปัจจุบันอายุ 40 ปี

วุฒิสามัญ ม.6 จากศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอเมืองนราธิวาส

ปราช.พิเศษ จากวิทยาลัยเกษตรกรรมนราธิวาส

ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อาชีพรอง ทำสวน / ทำไร่นาทำหน้าของศูนย์

ซื้อกิน ไม่หมด ถอดกิน ไม่นาน

1. สมาชิกกลุ่มชุมชนนครกรบ้านโตะนอติเค่นระดับประเทศปี 2527

2. ครุอิสลามศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตั้งก๊ัด พช.กระทรวงศึกษาธิการ

3. วิชากรณย์พัฒนาฝีมือแรงงาน

4. วิทยากรพิเศษวิชาช่างไฟฟ้าในเรือนจำจังหวัดนครราชสีมา ปี 2539-2541

5. เจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนอัสสัมชัญคณะไค้ระนอ ปี 2539-2542

เหตุผลที่สนใจทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพราะ

1. เป็นการรวมกลุ่มทำงาน

2. เป็นงานสมัครใจเพื่อสังคมใกล้ตัว

3. เป็นงานที่ต้องเรียนรู้ตลอดเวลา

A black and white portrait of a man with a beard and mustache, wearing a striped scarf. He is looking directly at the camera.

และผู้ด้อยโอกาส มะนังตายอ จังหวัดนราธิวาส

นายธารน ตูไชนะ

โรงเรียนอิสลามบูรณะไค้ระนอ ตำบลมะนังคายอ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

6 กรกฎาคม 2506 ปัจจุบันอายุ 40 ปี

ปริญญาตรี ศศบ. จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมนาธิราช
ปริญญาตรีทางการสอน จากมหาวิทยาลัยทักษิณ

ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อาชีพรอง เกษตรกรรม

ตรวจสอบก่อนก้าวต่อไป

1. กลุ่มบริการสุขภาพ

2. กลุ่มเกษตร

3. กลุ่มเพาะเห็ด

4. กรรมการโครงการพัฒนาศูนย์ฯ ภายใต้การสนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม

¶ 2542-2545

5. កង្វះខាតឥទ្ធិពល

รู้จักงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจาก ประชาคมจังหวัดนครราชสีมา โดยคุณหมอบรรณาชาติ

เหตุผลที่สนใจทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพราะ

ต้องการหาข้อสรุปและวิธีการเพื่อพัฒนารวมชนท้องถิ่น

และผู้ด้อยโอกาส มะนังตายอ จังหวัดนราธิวาส

นางสาวกรวิทย์ สามเม

โรงเรียนอิสลามบูรณะไค้ระนอ ตำบลมะนังคายอ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

10 พฤศจิกายน 2515

ปัจจุบันอายุ 31 ปี

ปริญญาคีรี จากสถาบันราชภัฏสวนดุสิต

ครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

စာအုပ်အမည်

ทำด้วย

ทุกกิจการงานอยู่ที่ความตั้งใจ

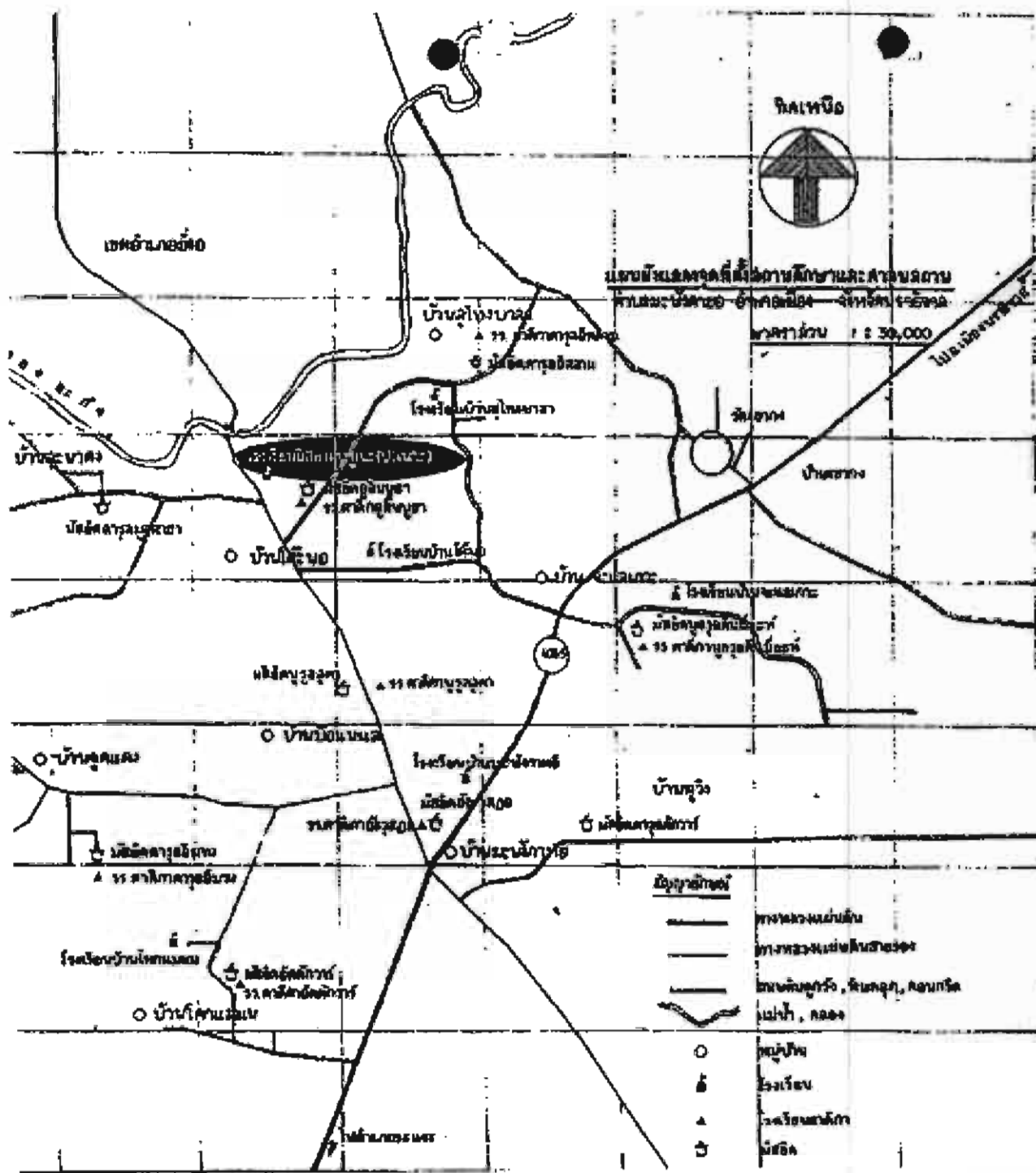
1. ชนรรมุสลิมนครวัด ปี 2540-2542

2. ชุมรมนุษยชาติ กรุงเทพฯ ปี 2538-2540

ประชาคมจังหวัดนครราชสีมา โดยคุณหมอบัวเวณาชาติ

ร่วมมือกันทำงานในกลุ่มที่เข้าใจกัน รักกัน

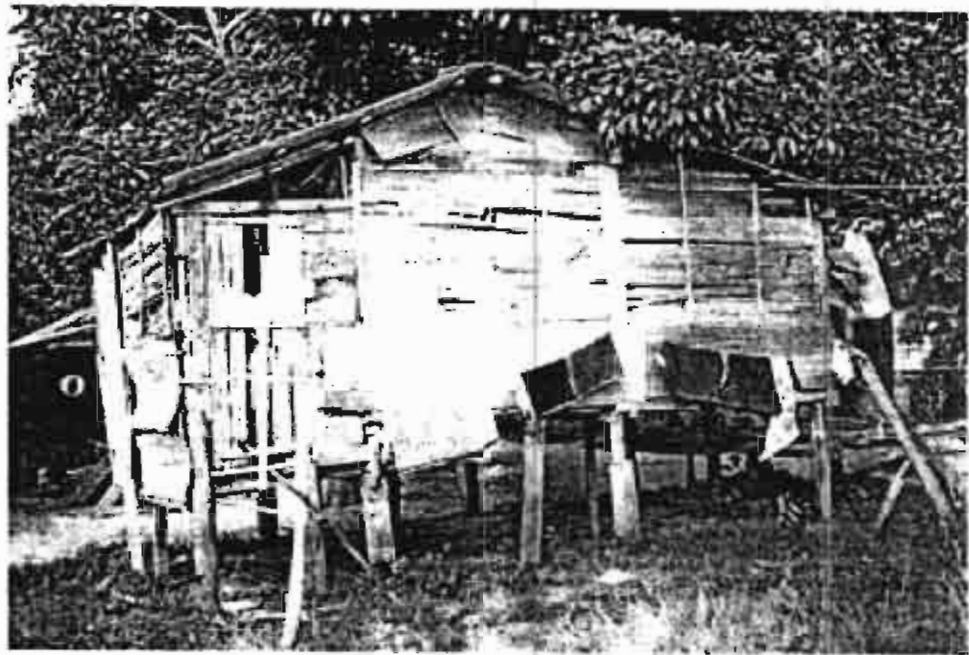
แผนที่ศูนย์เด็กกำพร้ามะนังตายอ / โรงเรียนอิสลามบูรณะโต๊ะนอ

รูปภาพวิถีชีวิตของนักเรียน ครู โรงเรียนอิสลามบูรณะไค้ะนอ

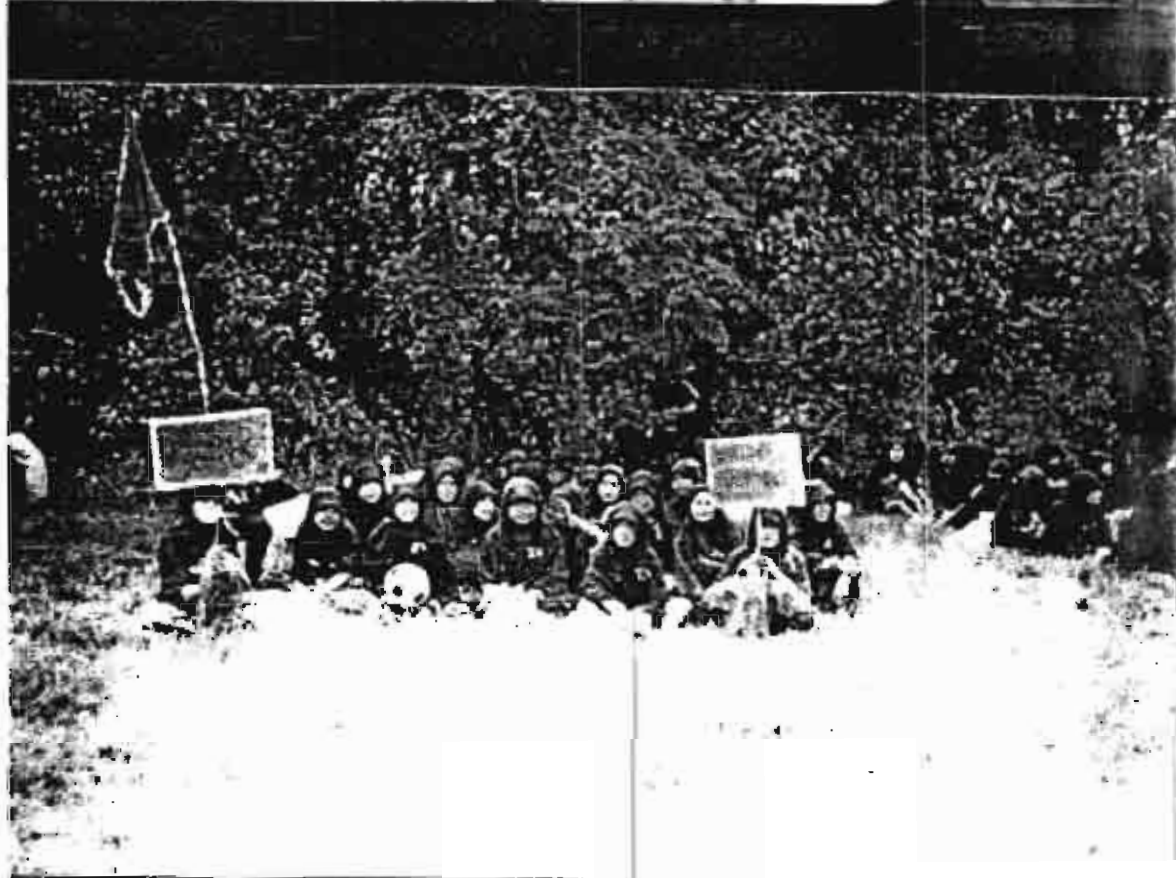
บรรยากาศการเรียนการสอน ระหว่างครู และ นักเรียน

บ้านพักเด็กผู้ชายหลังเก่า

บ้านพักเด็กผู้ชายหลังเก่า

กิจกรรมศึกษาฐาน-กีฬาเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้และ
สร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างศิระหว่างเด็กและครู

ถ่ายรูปร่วมกัน เพื่อเป็นที่ระลึกในโอกาสจบการศึกษา

รับมอบการบริจาคสิ่งของ...จากผู้มีจิตศรัทธา

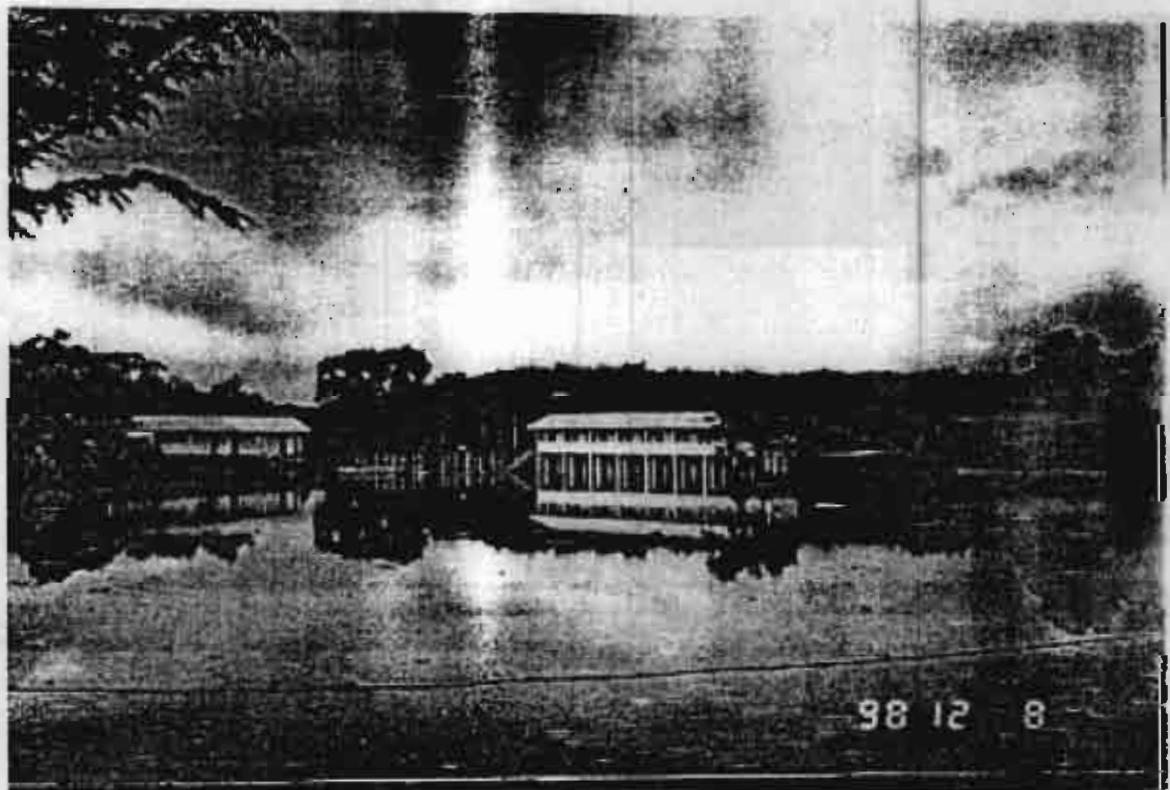

แจกของให้แก่เด็ก ๆ ในชุมชน

การเชิดศรบาน (ถือเป็นการระภาคอย่างหนึ่ง แจกจ่ายเนื้อให้แก่คนจน (เด็ก ๆ ภายในศูนย์ฯ)
ซึ่งจะทำช่วงรายอาทิตย์)

สถาป โรงเรียนเมื่อฤดูน้ำท่วม

อาจารย์มาตึกะ หะยีฮันตุลเถาะ หัวหน้าโครงการทีมวิจัย
ผู้ปกครองเด็ก ๆ ในศูนย์มะนังคางอ

แฟ้มสะสมผลงานการปลูกผัก

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ นายมะตาเย้ง ยามา
อายุ 38 ปี
ที่อยู่ 54 หมู่ที่ 4 ต. มะนังดาฮอ อ. เมือง จ. นราธิวาส
การศึกษา เรียนชั้นประถมปีที่ 2
อาชีพ อิสระและเป็นการโรงชำครเล่น
เหตุที่ร่วมโครงการวิจัย

- ให้ความร่วมมือกับคณะผู้วิจัย
- สนใจที่จะศึกษาศูนย์แห่งนี้ให้บรรลุผล
- ต้องการศึกษ และเรียนความร่วมมือเป็นกลุ่ม

21/03/44 (วันอังคาร)

นายมะตาเย้ง ยามา บ้านเลขที่ 54 หมู่ที่ 4 ต.มะนังดาฮอ อ.เมือง จ.นราธิวาส เกิดวัน 1/3/2506 เป็นชาวบ้านธรรมดา ทำงานทุกอย่าง เพราะลำบากตั้งแต่เด็ก ทำงานตั้งแต่กรีดยางพารา ก่อสร้าง ทุกอย่าง และในปัจจุบันนี้ก็ทำสวนธรรมดา ปลูกต้นไม้ทำสวนส่วนตัว แต่ร่างกายไม่แข็งแรงเท่าที่ควร มีโรคประจำตัว คือ โรคไอ - หอบ - บางครั้ง เป็นโรคเกี่ยวกับลำไส้ จนถ่ายเป็นเลือด บางครั้งก็หายเพราะรับประทานยาจนทุก เวลและหายเป็นปกติ และบางครั้งก็หาย และเมื่อปลายเดือนกุมภาพันธ์ 2544 จน - ถึง 18 มีนาคม 2544 เกิดไม่สบายอีกคือ มีอาการไอ ไอ - และอาทาศร้อนจนในจมูกมีเลือดกำคางออกมา เมื่อหายก็กลับมาทำงานเกี่ยวกับโครงการนี้ การเข้ามาร่วมงานเกี่ยวกับโครงการนี้ ทางบ้านก็ได้ทำการเลี้ยงเปิดเลี้ยงไก่ อยู่แล้ว และมาช่วงงานทางโรงเรียนและศูนย์อยู่แล้วเป็นเวลา 1 ปีมาแล้ว โดยช่วยกวาดขยะ และช่วยแต่งคิมโระ แก้วที่ชำรุด เพื่อเด็กนักเรียน

เริ่มการทำงานวันที่ 18 มีนาคม 2544 แปลงที่ 5/1

1. เริ่มจากการขุดหลุม 18-19 มีนาคม 2544
2. ไล่ปู 24 มีนาคม 2544
3. พรวนดินให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เตรียมตัวในการลงเมล็ดพันธุ์

ความเป็นลูกเกษตรกรโดยกำเนิด ในการเข้าร่วมโครงการนี้ผมขอทดลองตามความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น จากพี่ชายผม โดยผมจะไม่ขุดหลุม ขนาดลึก - กว้าง และระยะ ห่าง ตามหลักการวิชา การเกษตรสมัยใหม่แต่ ผมจะใช้หลักความรู้ตามหลักภูมิปัญญาชาวบ้าน ผมจะขุดหลุมแดงโม มีระยะและความลึก น้อยกว่าจากนักวิชา

การได้กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อจะใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดและเปลืองกำลัง คนที่ไม่ค่อยจะแข็งแรงอย่า
ผมให้น้อยที่สุด

ผมต้องการพิสูจน์ว่า ปลุกตามหลักวิชาการหรือปลุกตามภูมิปัญญาชาวบ้านอย่างผม อย่างไหน จะได้
ผลมากกว่ากัน ผมก็ได้ยึดแนว ที่ได้ประโยชน์ มากที่สุด และเปลืองที่น้อยที่สุด

27/03/44 วันนี้ได้มีคณะผู้ตรวจการวิจัย จากเชียงใหม่และปัตตานี 4 คนได้มาเยี่ยม ศูนย์และมีความรู้
มาแนะนำและแนะแนวผู้วิจัยและต่อไปผมก็จะลงสนามโดยไปพรวนดินค่อนคินที่อรอพันธุ์แดงโมผมจะเข้าไป
สวนผักจากไร่ และทุก ๆ บ่าย เพื่อดูและในส่วนใดที่จะต้องแผ่เค็มเพราะจะทำให้สบายใจขึ้น และทำให้ผมมี
ความรู้สึกมีกำลังใจและกำลังกายพร้อมที่จะสู้ต่อไป ผมเคยคิดว่า การเรียนรู้ได้ความรู้อย่างเดียวนั้นไม่พอ และ
ในการสถานการณ์อย่างปัจจุบันนี้ เราจะต้องมี 3 อย่างด้วยกัน คือ

1. เรียนรู้ - เพื่อเข้าใจ
2. ทำให้เป็น - เพื่อใช้ได้
3. ทำให้สำเร็จ - เพื่อได้กำไร

เพราะในสมัยปัจจุบัน ผู้ที่เรียนสำเร็จสูงแค่กระเปาะแห้งก็มีมากไป แต่เราจะต้องพยายาม ทำให้สำเร็จเพื่อ
จะได้ใช้เป็นประโยชน์ในการเลี้ยงครอบครัว และช่วยผู้อื่นที่ต้องการรับความช่วยเหลือจากเรา เพราะความคิด
ของผมในขณะนี้ก็คือ ถึงแม้ว่าตัวเองจะจน แต่พร้อมที่จะช่วยผู้อื่น ๆ ที่มาขอความช่วยเหลือจากผมเสมอ

29/03/44 วันนี้ตรงกับวันพุธ ได้เริ่มลงเมล็ดแดงโม ในหลุมทั้งวันและวันพฤหัสบดี 20 มีนาคม 2544
อีกครั้งวัน ปลุกหมดทั้ง 2 ร่อง จะคอยดูต่อไป

5/04/44 ได้มาดูเมล็ดที่ยังไม่งอก งอกก็มีส่วนน้อย และก็ได้เริ่มเพิ่มเมล็ดใหม่ต่อการดูแล หลักจากได้
ปลุกแล้ว เป็นอย่างดี แต่การเจริญ เติบโตนั้นก็เป็นการไม่ดีเท่าที่ควร และหลังจากนั้น เลยต้องปล่อยเลยตาม
เลย เพราะว่ามันการเกษตรได้บอกที่ดินนี้เป็นดินเหนียว ทำให้ดินแตกกระแหง เลยทำให้ต้องปล่อยไปก่อนเพื่อ
เป็นการปรับปรุงดิน

ชื่อ นายคอเลาะ ชามา
 อายุ 37 ปี
 ที่อยู่ 39/1 ม. 1 ต. มะนังคยอ อ. เมือง จ. นราธิวาส
 การศึกษา ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์อิสลาม จากจุฬาน
 อาชีพ ครูสอนศาสนา
 เหตุที่ร่วมโครงการวิจัย สนใจที่จะช่วย กลุ่มเป้าหมายต้องการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

การไถนาพื้นที่แปลงผัก เสร็จเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2545 รุ่งเช้า ผมก็เตรียมแปลงทันที เพราะผมชอบเสร็จแล้วบางวิชา โดยเฉพาะวิชาสามัญ ผมเริ่มขุดหลุม เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 44 ผมไปสอบถามอาจารย์เกษตรว่า การปลูกแตงโมขุดหลุมอย่างไร ท่านบอกผมว่า แปลงหนึ่งขุดได้ 3 หลุม ขนาด 1 ฟุต หรือ กว้าง * ยาว * ลึก $\frac{1}{2}$ ฟุต

ช่องห่างระหว่างแถวก็ 3 เมตร โอ้! ดินแข็งมาก ก้อนเบ่อเร่อเลย ไม่ใช่บ่น บันทึกไว้ผมผู้ได้รับผมขุดวันแรก ได้ 10 หลุม เท่านั้น ขณะที่ขุดอยู่ มีผู้ใหญ่ในหมู่บ้านทักว่า หลุมลึก กว้างไปและช่วงห่างไป ทำให้ผมมีความสนใจที่ศึกษาต่ออย่างไรจะได้ผลดีกว่า

ผมจึงได้ไปถามครูเกษตรอีกว่า อย่างไหนจะดีกว่ากัน ครูก็ตอบว่า เราขุดกว้างและลึกทำให้รากของพืชดูดอาหารได้ดี ผมจึงขุดต่อตามหลักวิชาการ แต่ก็ไม่ได้ลืมภูมิปัญญาท้องถิ่น หรอกครับ

10 มีนาคม 2544 ผมขุดหลุมเสร็จเรียบร้อย ได้จำนวน 288 หลุม

12 มีนาคม 2544 ผมเริ่มใส่ปุ๋ยคอก รองหลุมและพรวนดิน ครูเกษตรบอกว่าไม่ควรใส่มาก เพราะปุ๋ยนี้เค็ม ผมเลยใส่ตามครูบอก แต่ผมอดสงสัยไม่ได้เพราะหลุมที่ผมขุดทั้งลึกและกว้างใส่ 2 กิโลจะพอหรือ แต่ครูบอกว่าเราจะเพิ่มปุ๋ยอีก เมื่อปลูกไป 3 หรือ 4 อาทิตย์ ผมใส่ปุ๋ยเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2544 ชาวบ้านที่เคยปลูกแตงโมขายมาหลายปี บอกว่าการขุดหลุมที่ผมปฏิบัติ นั้น เปลืองที่ให้ผลน้อย เขาแนะนำผมว่าลองให้ผมทดลองดูโดยขุดเสริมส่วนที่ห่างกันดู และสังเกต ผลของมัน

ผมจึงได้ทดลองทำดู ประมาณ $\frac{1}{4}$ ของแปลง ได้ผลอย่างไร ต้องคอยศึกษาค้นคว้า

26 มีนาคม 2544 เริ่มปลูกผักบุ้ง 1 ร่อง และผักกาดเขียว 1/5 ร่อง ช่วงนี้ยังไม่ต้องรดน้ำเพราะฝนตก

29 มีนาคม 2544 เริ่มปลูกแตงโม 100 หลุม ถึงตอนเย็นฝนก็ตกเลยไม่ต้องรดน้ำ

30 มีนาคม 2544 ปลูกเพิ่มอีก ประมาณ 100 หลุม ในการปลูกครั้งนี้ ทีมงานให้ใช้ฟูราดาน

31 มีนาคม 2544 ในวันนี้ได้ปลูกแตงโมเพิ่มอีก 100 หลุม และเสร็จเรียบร้อย ถึงตอนเย็นก็ยังไม่รด

น้ำอีก

1 เมษายน 2544 100 หลุมแรก เริ่มออกต้นออกมาแล้ว และในตอนเย็นฝนก็ตก

2 เมษายน 2544 เริ่มออกต้นออกมาอีกประมาณ 100 หลุมอีก และปลูกพันธุ์เพิ่ม

3 เมษายน 2544 ในวันนี้เมล็ดแดงโมทุกหลุมออกมาแล้ว ประมาณ 80% ของทั้งหมด 300 กว่าหลุม
ฝนตกลงมาในวันนี้ตั้งแต่เมื่อคืนมาถึงเช้าทำให้ในช่องมีน้ำขังอยู่

4 เมษายน 2544 แดงโมเริ่มงอกเกือบทุกหลุม

5 เมษายน 2544 จากการสำรวจ ปรากฏว่าดินแดงโมงอก 2 ใบแรกมีแมลงสีเขียวเล็กมากกินใบ บาง
หลุมผมคิดว่าต้องปลูกซ่อม

7 เมษายน 2544 ผมเริ่มปลูกซ่อมในบางหลุมซึ่งแมลงกัด และบางหลุมซึ่งไม่บอกในการซ่อมครั้งนี้
ผมแช่เมล็ดแดงโม 1 คืนกับ 1 วัน แล้วจึงนำไปปลูกในหลุมซึ่งบอกพร่อง ขณะนี้ทางทีมงานกำลังคิดตั้งเครื่องสูบน้ำ
น้ำเพื่อจัดการเรื่องรดน้ำ ซึ่งเสร็จสิ้นเรียบร้อยใช้ได้ เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2544

8 เมษายน 2544 เริ่มรดน้ำแปลงครบถ้วน ทั้งแปลงผักบุ้งด้วย

9 เมษายน 2544 ปลูกแดงโมครบทุกหลุมเรียบร้อยแล้ว บางหลุม ค้นสูงประมาณ 5 นิ้ว ใบแตกหลัง 3 ใบ
ผมชวนน้องสาว น้องชาย พี่ชาย มาช่วยดูแลแปลงแดงโมของผมตลอดจนระยะตั้งแต่ แดงโมงอก จนเขียว ๆ
และผมก็ดูแลอย่างใกล้ชิด

18 เมษายน 2544 แดงผมออกดอกติดลูกแล้ว ผมใส่ปุ๋ยเสริม 25 เมษายน 2544

ตั้งแต่ แดงออกดอกติดผล ผมสังเกตว่า ผลแดงไม่ยอมโต แม้จะโตก็ได้ช้า และสังเกตว่ามีแมลง
รบกวนมากได้รีบให้การแก้ไข

20-21 เมษายน 2544 ผิดพันบาทกำจัดศัตรูพืช

ข้อ ! ผมลืมเขียนผมได้ปลูกผักบุ้งด้วย มี 4 ร่อง ผมใช้ปุ๋ยรดน้ำด้วย ผมรดน้ำเช้า - เย็น

ผลจากการที่ผมได้ร่วมโครงการวิจัยฯ ครั้งนี้ นับว่ามีคุณประโยชน์ ต่อผมมาก ผมขอเล่าดังนี้

1. ผมสามารถใช้เวลาที่อันมีค่าของผมมาทำงานเพื่อส่วนรวม ซึ่งนำประโยชน์ให้กับเพื่อน ๆ ผม
2. ผมมีความอดทน และมีความเข้มแข็ง ขึ้น
3. ผมก็มีความรู้ความสามารถมีประสบการณ์ในเรื่องการเพาะปลูกซึ่งไม่ใช่เรื่องง่ายสำหรับผมเลย
4. ผมมีความสุข มีความภาคภูมิใจ และผมได้นำความรู้ไปปลูกที่บ้านผมด้วย และได้ผลแล้ว
เพื่อน ๆ ในศูนย์มาขอให้ผม ปลูกพริก มะเขือ มะละกอ ในบริเวณบ้านซึ่งอยู่ในศูนย์

ประวัติส่วนตัว

ผมชื่อ นายบุรีสุคติน ทะอิ้อับดุลเลาะ ชื่อผมอาจจะยาวไปเรียกผมสั้นๆว่า Deen ก็ได้ครับ
อายุ 15 ปีกว่าครับ ไม่เป็นไรชื่อยาวอายุยังสั้น แต่ดังผมโตครับ อีก 1 เดือนก็สูง 170 ซม. แล้ว
ผมสู้เท่าตัวเลย
ที่อยู่ ผมอยู่ในศูนย์เลขครับ
การศึกษา ผมเพิ่งอยู่ ม. 4 เปิดเทอมนี้ ม. 5 ครับ ความรู้ศาสนาก็ ปี 7 ขึ้นปี 8 แล้ว
ความสามารถพิเศษ ผมพิมพ์คอมได้ครับ
เหตุที่ร่วมโครงการ ผมสนใจและชอบที่จะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เมื่อได้โอกาสรีบสมัครเลย

16 มีนาคม 2544 เริ่มเตรียมแปลงชุดหลุม ผมเลือกแปลงที่ 5/2 เพราะว่าเป็นแปลงที่เพื่อน ๆ ได้
เหลือไว้ และในวัน 17-18 มีนาคม ผมก็ยังค่อย ๆ ชุดหลุมจนเสร็จและได้ใส่ปุ๋ยหว่านดิน เพื่อเตรียมตัวจะลง
พันธุ์แดงโม

จริง ๆ แล้วผมต้องการจะปลูกมะระมากกว่า แต่เมื่อทางกลุ่มพิจารณาและกำหนดจะปลูกแดงโม ผมก็
ต้องปลูกแดงโมด้วยครับ ประทับกับผม ทราบมาว่า ปลูกมะระต้องดูแลมากกว่าแดงโม ต้องห่อ ต้องผูก
ปลาย โอ๊ย ! เรื่องมากจัง แต่หลังจากปลูกแดงโม แล้วผมจะหาวิธีปลูกมะระให้ได้ครับ

30 มีนาคม 2544 เริ่มปลูก วันที่ 30 มีนาคม 2544 จนถึงวันที่ 1 เมษายน 2544 เสร็จเรียบร้อยแล้ว

วุฒิบัตรผ่านการฝึกอบรม วิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย

ตามวุฒิบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

นายสุโสมาน เขื่อนคัง

ได้ผ่านการฝึกอบรม วิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น

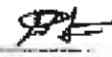
เรื่อง การเกษตรตามแผนพัฒนา

(หลักสูตร 25 ชั่วโมง)

ระหว่าง วันที่ 27 - 30 กรกฎาคม 2544

ขอให้มีความประพฤติดี และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

(นายสมศักดิ์ หาดใหญ่)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย

(นายสมศักดิ์ หาดใหญ่)
รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย

(นายสมศักดิ์ หาดใหญ่)
หัวหน้าศูนย์ฝึกอบรมวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย

ตามวุฒิบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

นายสุโสมาน เขื่อนคัง

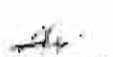
ได้ผ่านการฝึกอบรม วิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น

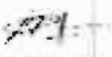
เรื่อง การเกษตรตามแผนพัฒนา

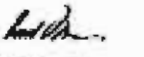
(หลักสูตร 25 ชั่วโมง)

ระหว่าง วันที่ 27 - 30 กรกฎาคม 2544

ขอให้มีความประพฤติดี และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

(นายสมศักดิ์ หาดใหญ่)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย

(นายสมศักดิ์ หาดใหญ่)
รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย

(นายสมศักดิ์ หาดใหญ่)
หัวหน้าศูนย์ฝึกอบรมวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย

